

Lojik Tasarım

Ders 8

Kaynak:

M.M. Mano, M.D. Ciletti, "Digital Design with An Introduction to Verilog HDL"

Kod Çözücü (Decoder)

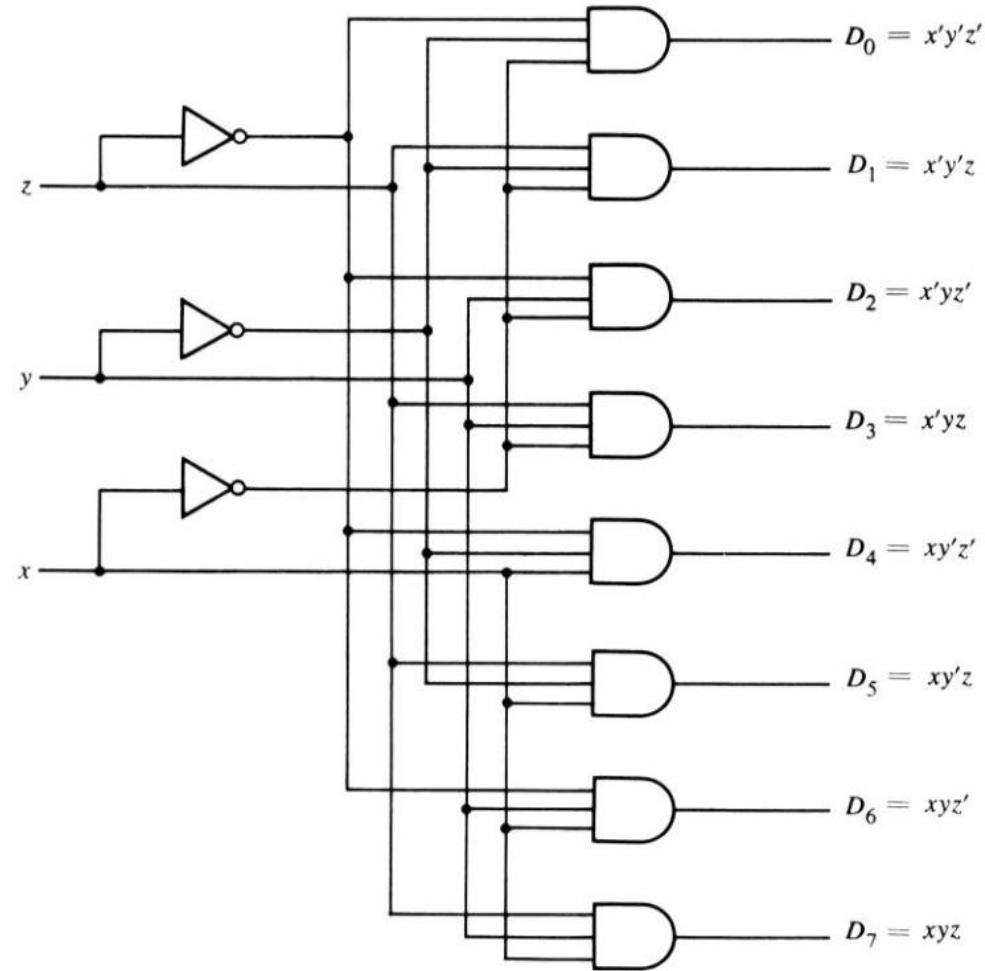
- Ayrık değerli bilgiler sayısal sistemlerde ikili kodlarla temsil edilir. n bitlik bir bilgi, 2^n tane bağımsız bilgiyi temsil edebilme kapasitesine sahiptir.
- Kod çözücü n bitlik bir bilgiyi maksimum 2^n çıkış hattına dönüştüren kombinezonal devredir.

3x8 Decoder

3'ten 8'e Kod Çözücünün Doğruluk Tablosu

Girişler			Çıkışlar							
x	y	z	D_0	D_1	D_2	D_3	D_4	D_5	D_6	D_7
0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0
0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0
1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1

3x8 Decoder

ŞEKİL 5-8
3'ten 8'e bir kod çözücü

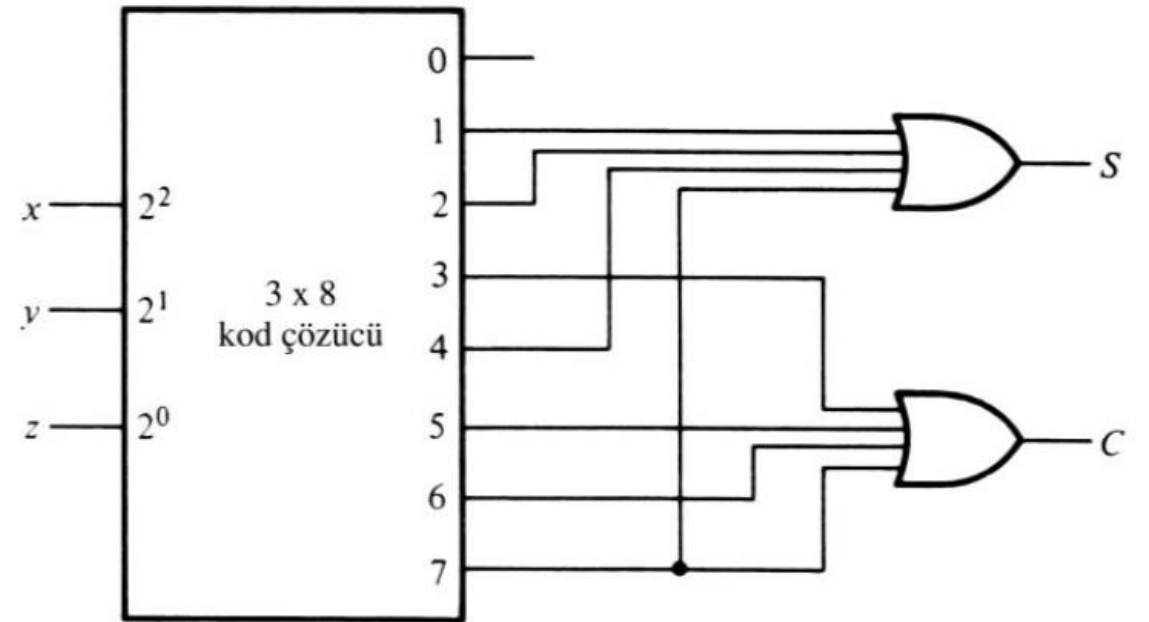
Kombinezonal Lojik Uygulaması

Bir kod çözücü n giriş değişkeninden 2^n minterim oluşturur. Herhangi bir Boole fonksiyonu kanonik formda minterimlerin toplamı biçiminde ifade edilebildiğinden, minterimleri üretmek için bir kod çözücü, toplamı biçimlendirmek için de dışardan eklenen bir VEYA kapısı kullanılabilir. Bu yolla, n giriş m çıkışlı herhangi bir kombinezonal devre, n 'den 2^n 'ye kod çözücüyle m adet VEYA kapısından oluşabilir.

Örnek: Bir tam toplayıcının kod çözücü ile tasarlanması

$$S(x, y, z) = \sum(1, 2, 4, 7)$$

$$C(x, y, z) = \sum(3, 5, 6, 7)$$

ŞEKİL 5-9

Bir tam toplayıcının kod çözücüyle gerçekleştirilmesi

İzin Girişli 2X4 Kod Çözücü

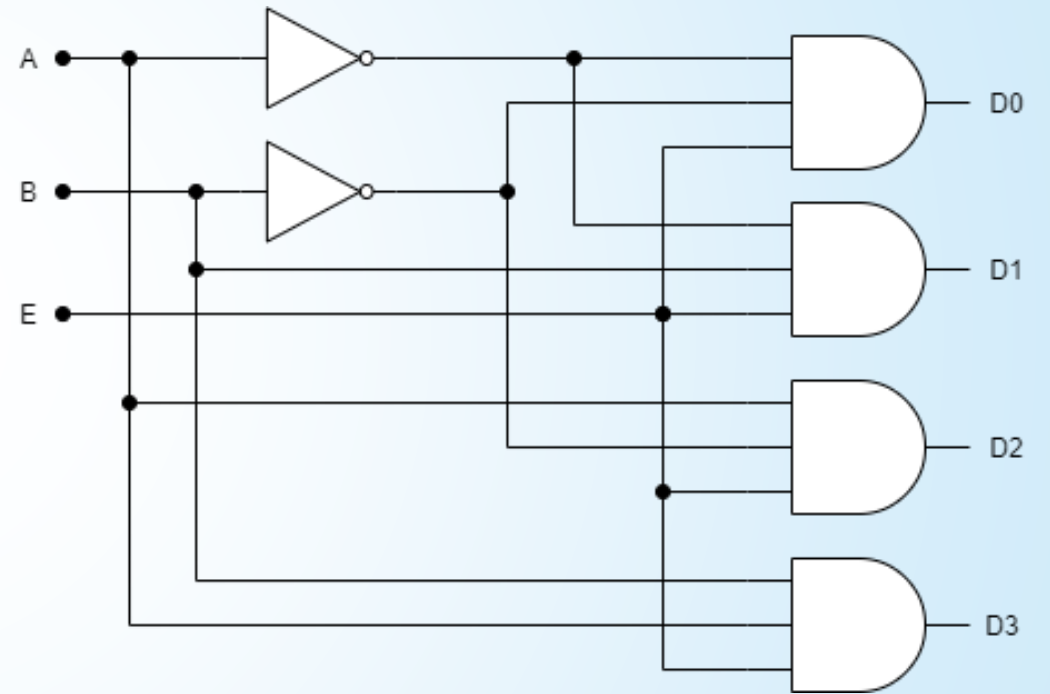
E	A	B	D0	D1	D2	D3
0	X	X	0	0	0	0
1	0	0	1	0	0	0
1	0	1	0	1	0	0
1	1	0	0	0	1	0
1	1	1	0	0	0	1

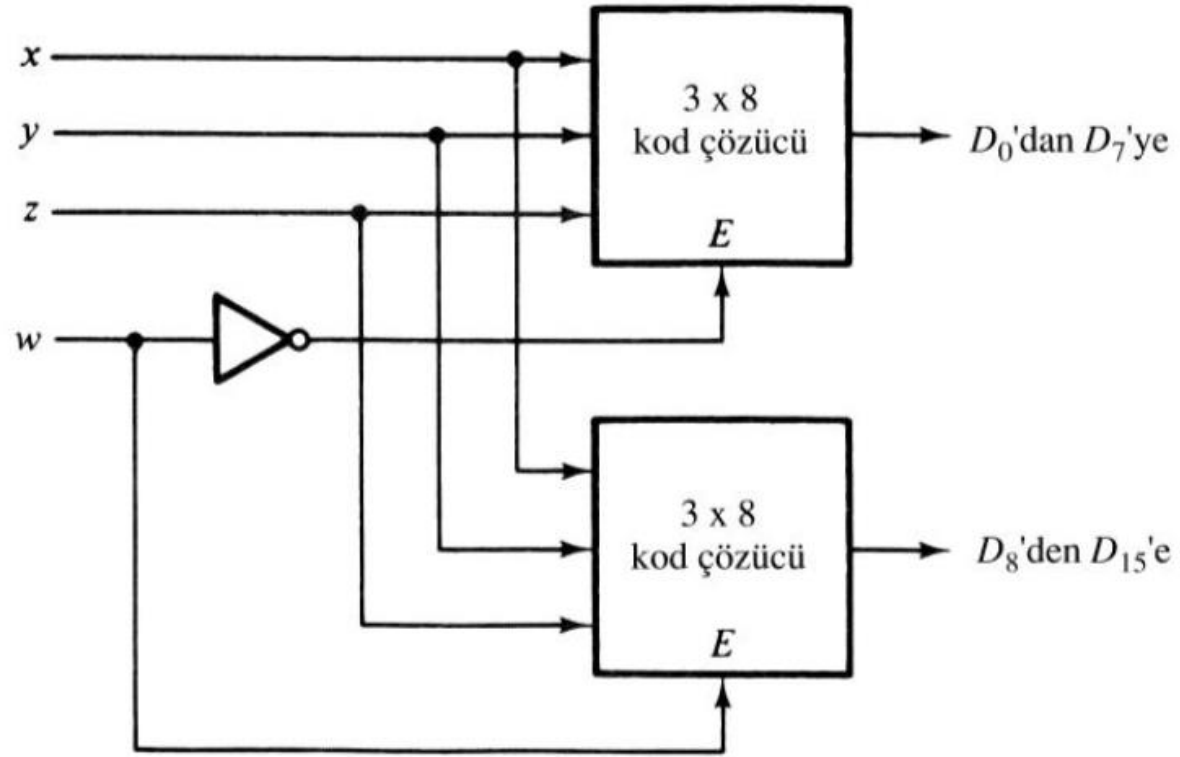
$$D0 = E A' B'$$

$$D1 = E A' B$$

$$D2 = E A B'$$

$$D3 = E A B$$

ŞEKİL 5-12

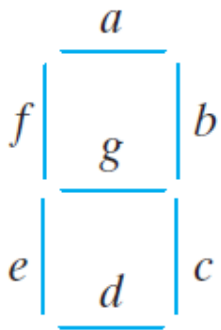
İki 3×8 kod çözücü kullanarak bir 4×16 kod çözücü oluşturulması

Soru

- 4 adet 3x8 kod çözücü kullanarak 5x32 kod çözücü tasarlayınız

Soru

- 7 Segment display nedir?
- BCD sayıları 7 segment displaye sürecekle 7 segment display çözümlü devresini tasarlayınız.

(a) Segment designation

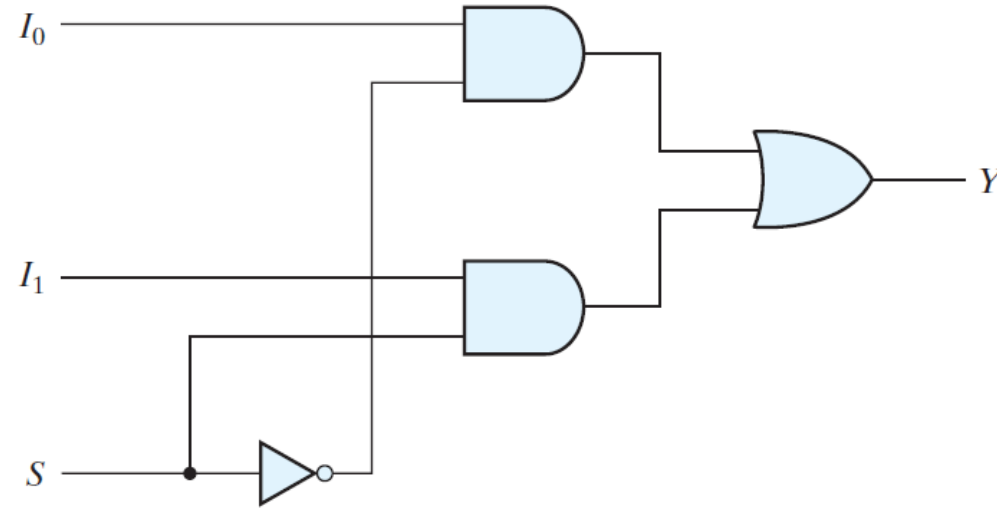

(b) Numerical designation for display

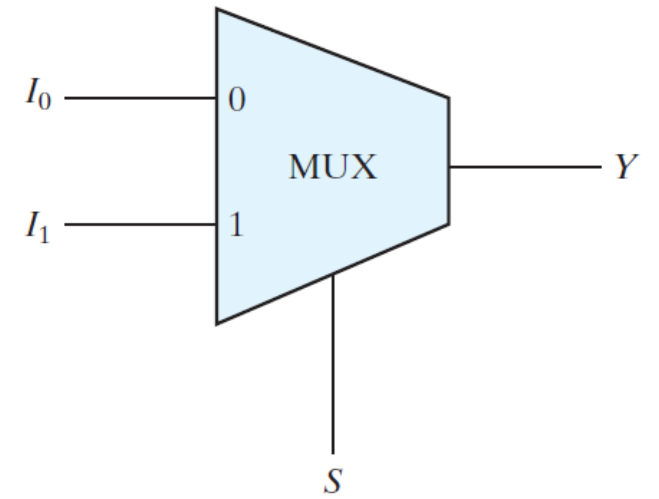
Multiplexer (Veri Seçici)

Veri seçmenin anlamı büyük sayıda bilgi birimlerinin daha az sayıdaki kanallara veya yollara aktarılmasıdır. *Sayısal bir veri seçici* bir veya daha fazla giriş hattından ikili bilgiyi seçen ve bunu tek çıkış hattına bağlayan bir kombinezonal devredir. Özel bir giriş hattının seçilmesi bir grup seçme hattıyla kontrol edilir. Normal olarak, 2^n giriş hattı ve hangi girişin seçileceğini belirleyen bit kombinasyonlarını oluşturan n seçme hattı vardır.

Multiplexer (Veri Seçici)

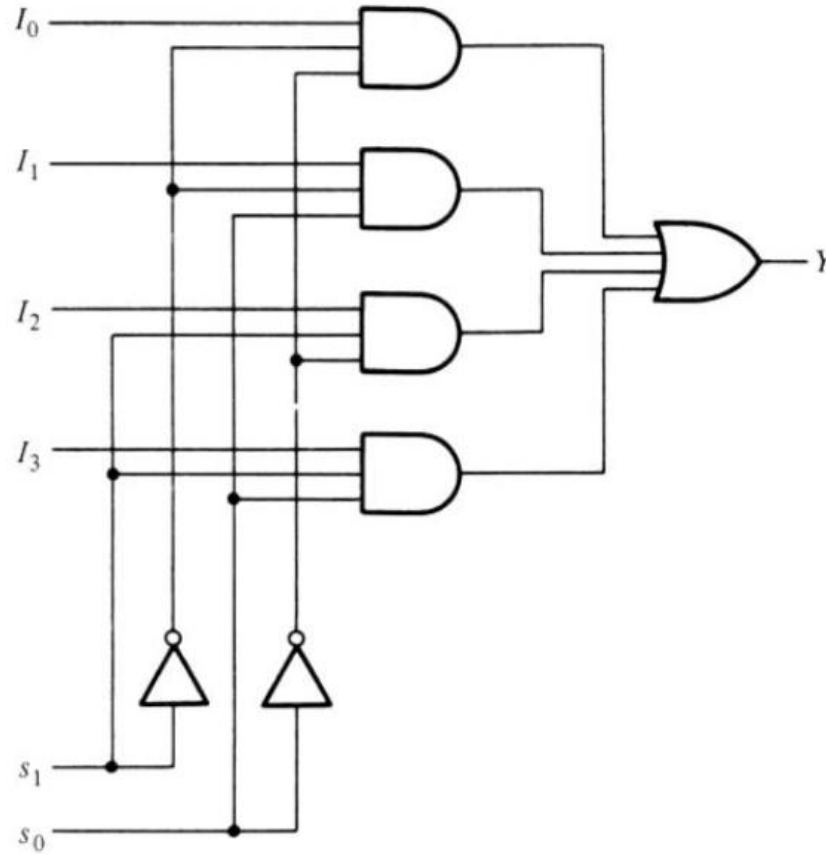
(a) Logic diagram

(b) Block diagram

FIGURE 4.24
Two-to-one-line multiplexer

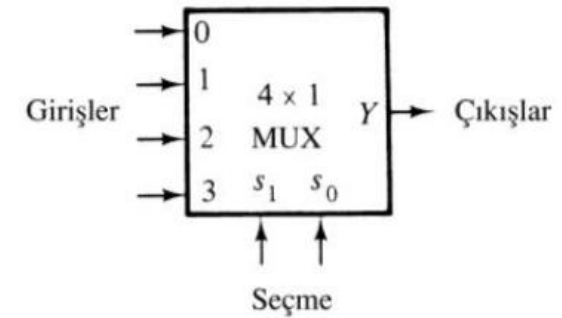
4 Kanallı MUX

(a) Lojik diyagram

s_1	s_0	Y
0	0	I_0
0	1	I_1
1	0	I_2
1	1	I_3

(b) Fonksiyon tablosu

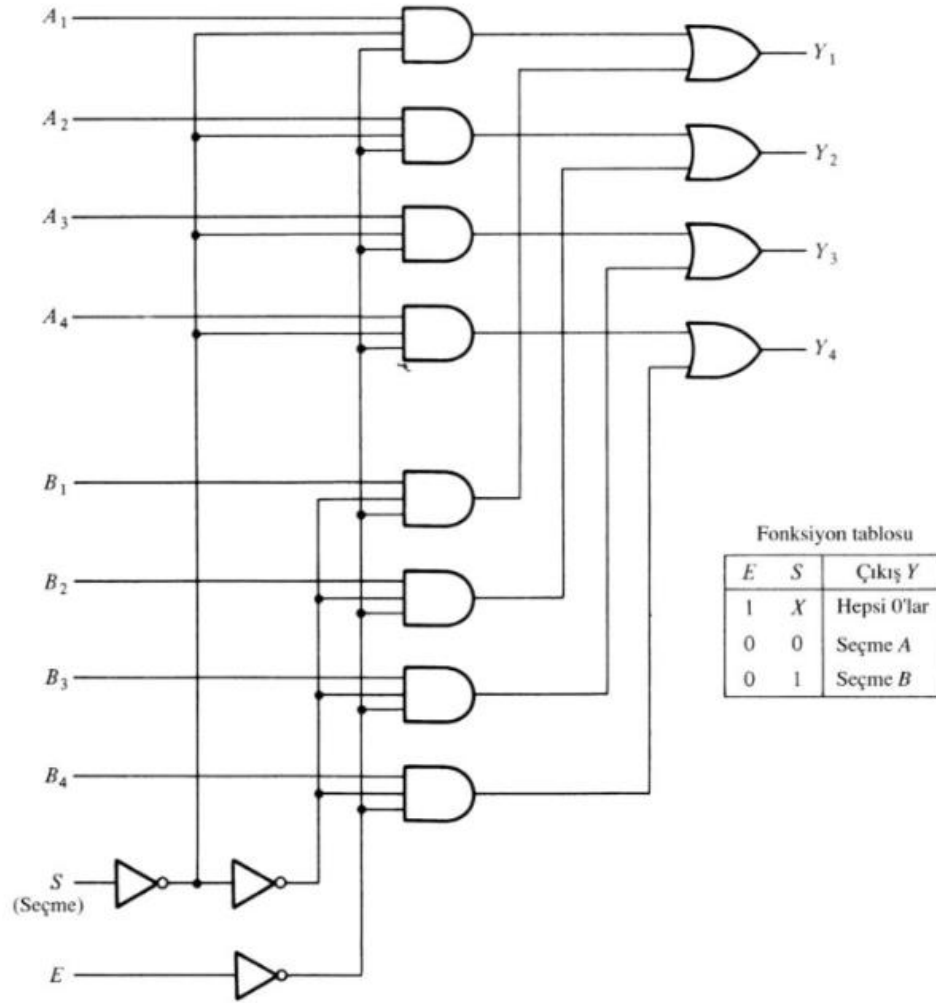

(c) Blok diyagramı

ŞEKİL 5-16

Bir 4'ten 1'e veri seçici

Multiplexer (Veri Seçici)

ŞEKİL 5-17

Dörtlü 2'den 1'e veri seçici

Boole Fonksiyonlarının Uygulanması

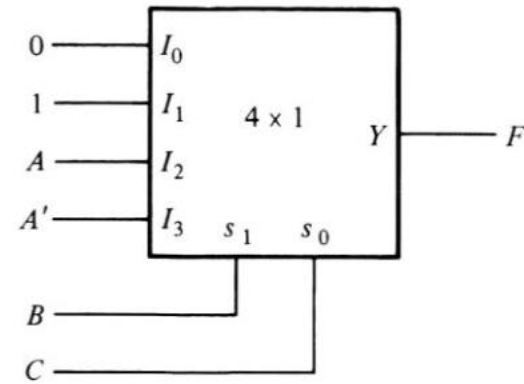
- n seçicili $2^n \times 1$ lik mux kullanarak $n+1$ değişkenli fonksiyonlar tasarlanabilir.

Tasarım Yöntemi

1. $n+1$ değişkenli bir fonksiyonumuz varsa n değişkeni alınır ve seçme hatlarına bağlanır.
2. Fonksiyonun kalan tek değişkeni veri seçicinin girişine bağlanır.

Örnek

- $f(A, B, C) = \Sigma(1, 3, 5, 6)$ fonksiyonunu MUX kullanarak gerçekleştiriniz

(a) Veri seçici gerçektelemesi

Minterim	A	B	C	F
0	0	0	0	0
1	0	0	1	1
2	0	1	0	0
3	0	1	1	1
4	1	0	0	0
5	1	0	1	1
6	1	1	0	1
7	1	1	1	0

(b) Doğruluk tablosu

	I_0	I_1	I_2	I_3
A'	0	①	2	③
A	4	⑤	⑥	7
	0	1	A	A'

(c) Gerçekleme tablosu

ŞEKİL 5-18

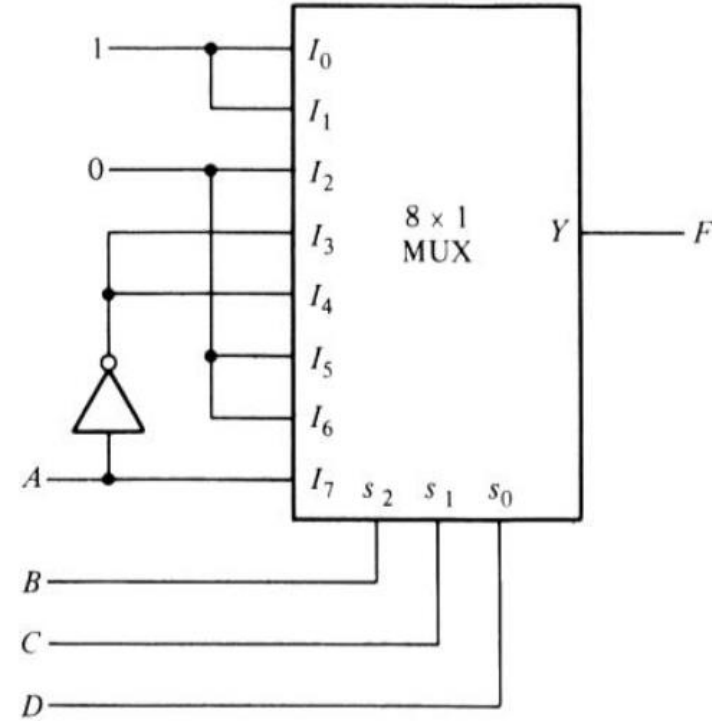
$F(A, B, C) = \Sigma(1, 3, 5, 6)$ fonksiyonunun bir veri seçiciyle gerçekleştirilmesi

Örnek
5-2

Aşağıdaki fonksiyonu bir veri seçici kullanarak gerçekleştirin:

$$F(A, B, C, D) = \Sigma(0, 1, 3, 4, 8, 9, 15)$$

	I_0	I_1	I_2	I_3	I_4	I_5	I_6	I_7
A'	①	①	2	③	④	5	6	7
A	⑧	⑨	10	11	12	13	14	⑮
	1	1	0	A'	A'	0	0	A

ŞEKİL 5-20

$F(A, B, C, D) = \Sigma(0, 1, 3, 4, 8, 9, 15)$ fonksiyonunun gerçekleştirilmesi

Üç Durumlu Kapılar

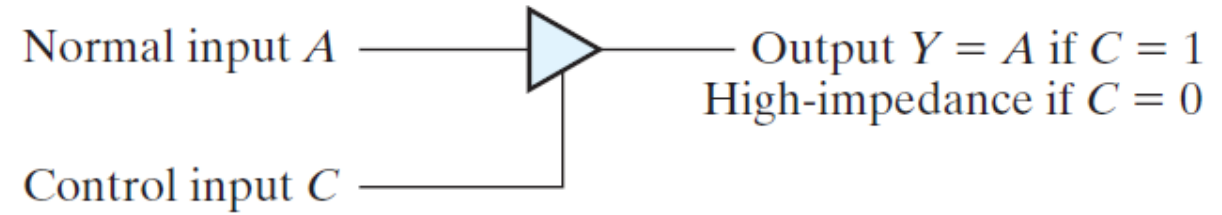
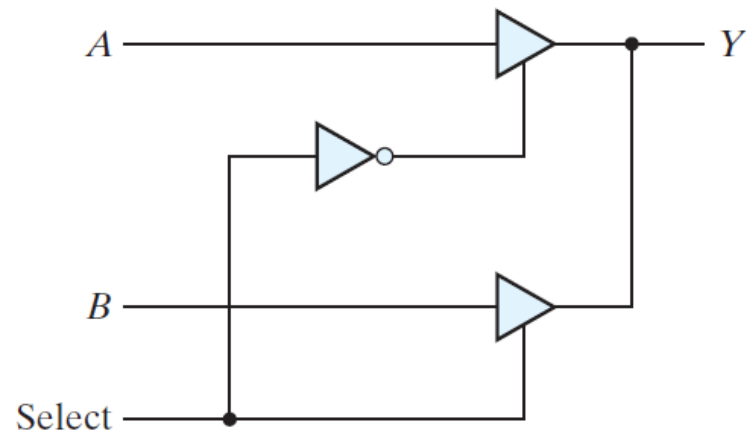
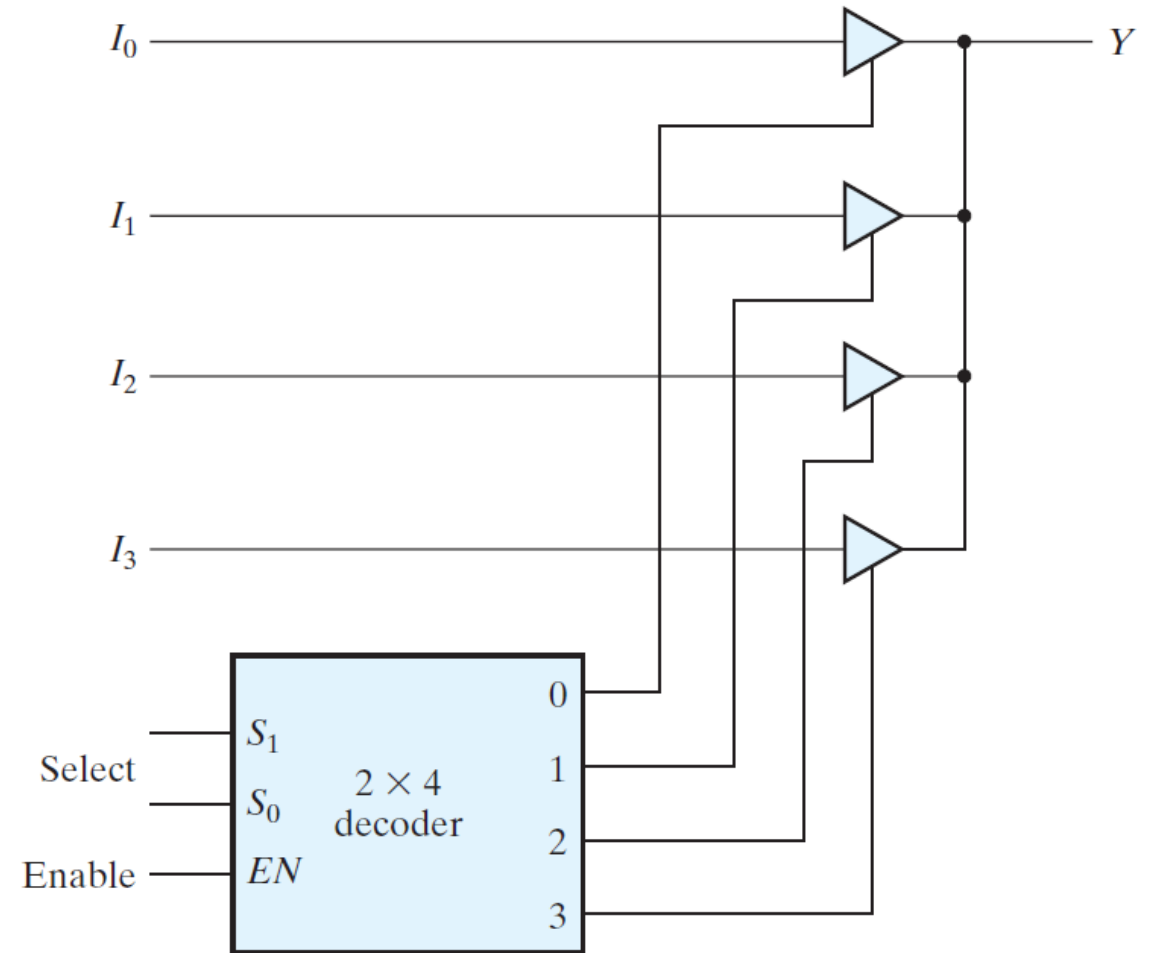

FIGURE 4.29

Graphic symbol for a three-state buffer

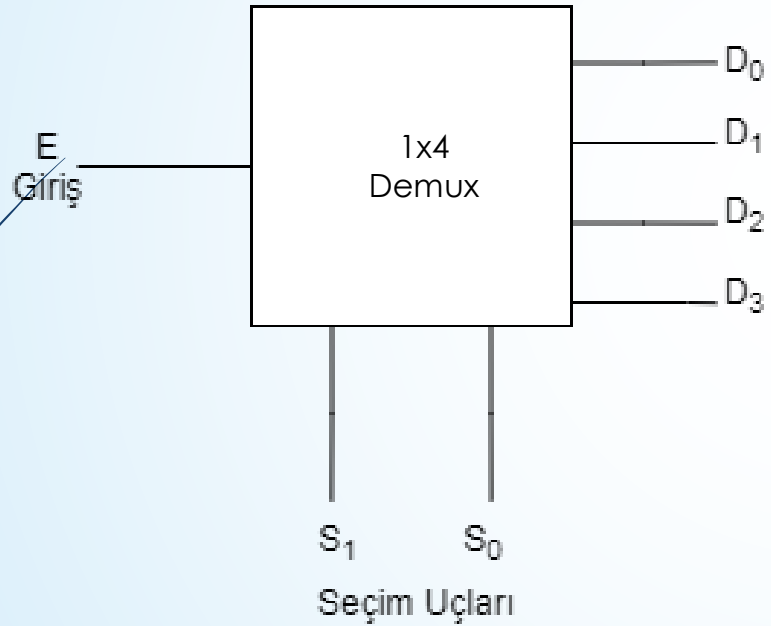
(a) 2-to-1-line mux

(b) 4-to-1-line mux

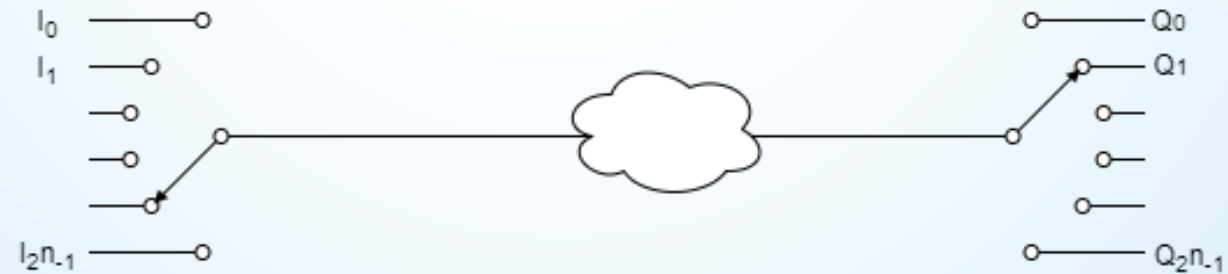
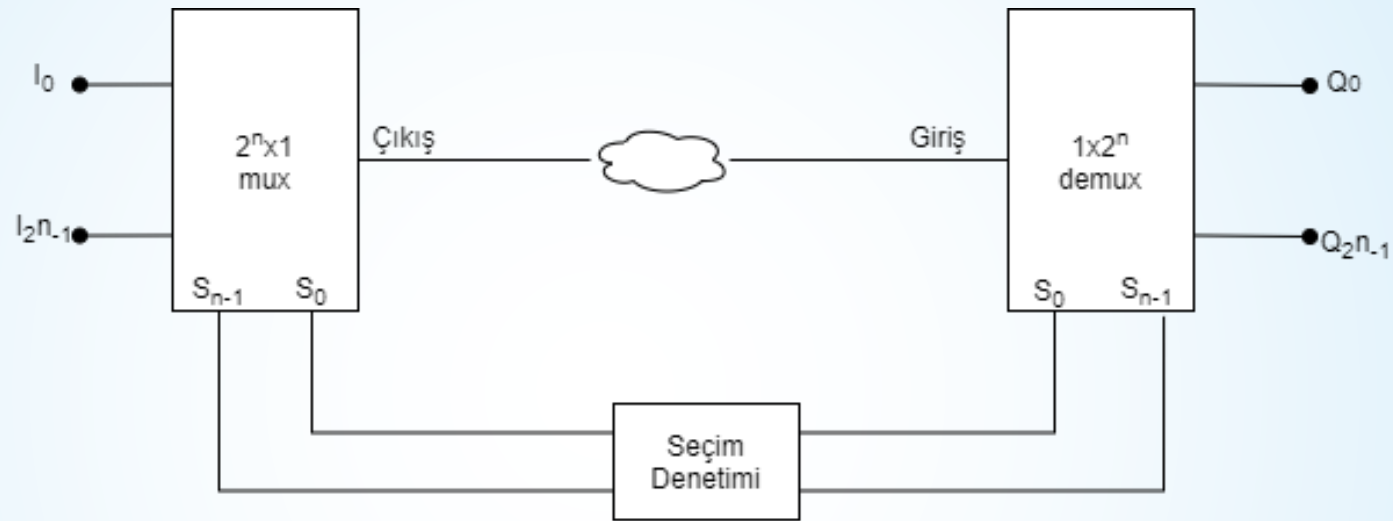
FIGURE 4.30
Multiplexers with three-state gates

DEMULTIPLEXER (Tekilleyici)

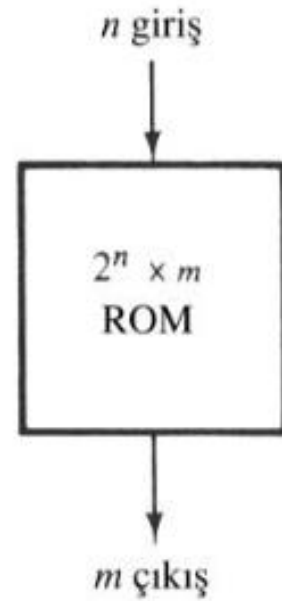

S ₁	S ₀	D ₃	D ₂	D ₁	D ₀
0	0	0	0	0	E
0	1	0	0	E	0
1	0	0	E	0	0
1	1	E	0	0	0

Haberleşme Sistemlerinde MUX ve DEMUX kullanımı

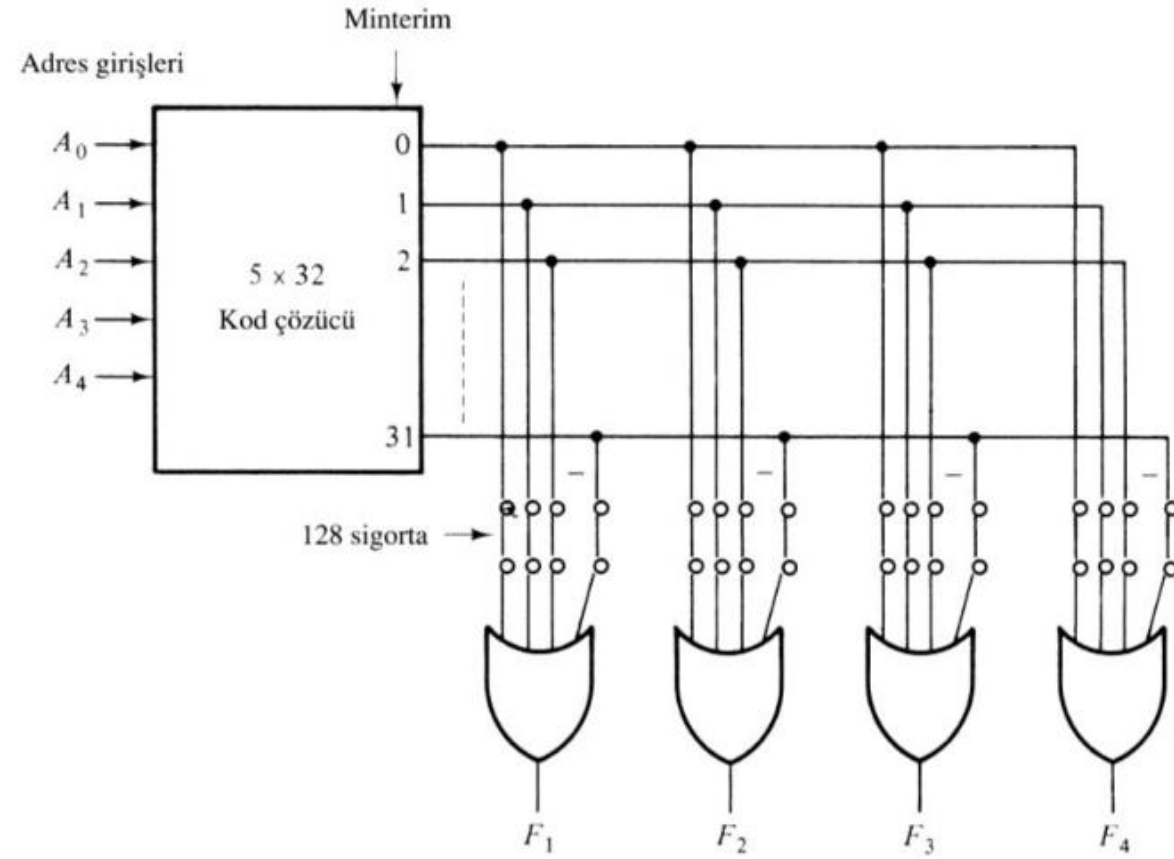

Salt Oku Bellek (ROM)

ŞEKİL 5-21
ROM'un blok diyagramı

ROM

ŞEKİL 5-22

Bir 32×4 ROM'un lojik yapısı

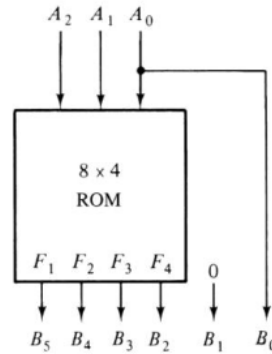
Kombinezonal Lojik Uygulamaları

Örnek 5-3 Girişine uygulanan 3 bitlik bir sayının karesinin ikili karşılığını çıkışında verebilecek kombinezonal devreyi bir ROM kullanarak gerçekleştirin.

İstenenleri gerçekleştirmek üzere ilk adım, kombinezonal devre için doğruluk tablosunun oluşturulmasıdır. Bu tür uygulamaların çoğunda bu iş-

TABLO 5-5
Örnek 5-3'teki Devrenin Doğruluk Tablosu

Girişler			Çıkışlar							Onlu
A_2	A_1	A_0	B_5	B_4	B_3	B_2	B_1	B_0		
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	
0	1	0	0	0	0	1	0	0	4	
0	1	1	0	0	1	0	0	1	9	
1	0	0	0	1	0	0	0	0	16	
1	0	1	0	1	1	0	0	1	25	
1	1	0	1	0	0	1	0	0	36	
1	1	1	1	1	0	0	0	1	49	

(a) Blok diyagram

A_2	A_1	A_0	F_1	F_2	F_3	F_4
0	0	0	0	0	0	0
0	0	1	0	0	0	0
0	1	0	0	0	0	1
0	1	1	0	0	1	0
1	0	0	0	1	0	0
1	0	1	0	1	1	0
1	1	0	1	0	0	1
1	1	1	1	1	0	0

(b) ROM'un doğruluk tablosu

ŞEKİL 5-24

Örnek 5-3'teki ROM uygulaması

Gelecek Ders

- Sıralı Lojik Devreleri
-